

Nieuw stelsel griffierechten schiet doel voorbij

8 juli 2010, 08:52 uur

Nadja Jungmann en Erica Schruer - In de Eerste Kamer ligt momenteel een wetsvoorstel voor een nieuw griffierechtenstelsel. Dat nieuwe stelsel leidt tot een vereenvoudiging van de huidige tariefstructuur, maar heeft als ongewenst neveneffect dat schuldsituaties van natuurlijke personen eerder problematisch worden. Zeker in een tijd als de huidige waarin het aantal huishoudens met problematische schulden al rap toeneemt, kan dit niet de bedoeling zijn.

Bij de behandeling van de Wet schuldsanering natuurlijke personen liet de Eerste Kamer zien dat zij belang hecht aan een effectieve aanpak van de schuldenproblematiek.

Ongewenste uitwerking

De senaat is nu aan zet om de ongewenste uitwerking van het nieuwe griffierechtenstelsel op de schuldenproblematiek te voorkomen. De kern van het wetsvoorstel is dat de griffiekosten flink omhoog gaan. Om te voorkomen dat dit leidt tot een afname van de toegankelijkheid van ons rechtstelsel, voorziet het nieuwe stelsel in een onderscheid in tarieven tussen natuurlijke personen en rechtspersonen.

Op afstand zijn de aanpassingen van het griffierechtenstelsel reëel en is het onderscheid sympathiek. Maar als wordt doordacht hoe het wetsvoorstel uitwerkt voor de groep huishoudens die kampt met grote schulden en achterstanden (ongeveer tien procent van alle huishoudens) verschieten de voorstellen van kleur.

Hogere invorderingskosten

Om het recht toegankelijk te houden voor natuurlijke personen, worden vooral de griffierechten voor rechtspersonen verhoogd. Maar de kosten die Bol.com, Wehkamp, Nuon of welke crediteur dan ook moet maken om een vordering te innen, worden bij achterstanden van natuurlijke personen uiteindelijk toch door Jan, Susan of Ahmed betaald. De rechter zal in het vonnis de invorderingskosten, waaronder het griffierecht, ten laste van de debiteur brengen.

Een groot deel van de schuldenaren heeft achterstanden bij meerdere crediteuren. Zij krijgen daardoor niet één keer, maar vier of misschien wel negen of tien keer te maken met hogere invorderingskosten. Zeker bij huishoudens met een lager inkomen gaan de hogere griffiekosten leiden tot meerkosten die zij eenvoudigweg niet naast elkaar kunnen betalen en die daardoor zullen bijdragen aan het ontstaan van meer problematische schuldsituaties.

Sociaal gemis

Als er eenmaal sprake is van een problematische schuldsituatie, dan zullen crediteuren door de hogere kosten die ze moeten maken om een vordering te innen, minder vaak meewerken aan een oplossing die gepaard gaat met een gedeeltelijke kwijtschelding. Dit is een (sociaal) gemis want een huishouden dat tot over de oren in de schulden zit, kan vaak niet alles afbetalen.

De weigering van kwijtschelding draagt eraan bij dat ze van de regen in de drup komen. Maatschappelijk werkers weten als geen ander hoeveel sociale problemen worden veroorzaakt door grote financiële zorgen: verslavingen, echtscheidingen, problemen bij het opvoeden van de kinderen et cetera. Een toename van deze problemen is niet alleen privaat leed, maar leidt ook tot publieke kosten.

Overheid schiet in eigen voet

De Tweede Kamer behandelt momenteel het wetsvoorstel gemeentelijke schuldhulpverlening. Met de invoering van deze nieuwe wet beoogt het kabinet ervoor te zorgen dat er in elke gemeente schuldhulpverlening van goede kwaliteit is en dat er door de inzet van preventie minder huishoudens in een problematische schuldsituatie komen. Deze doelstellingen verhouden zich lastig tot het nieuwe griffierechtenstelsel.

Dat zal er weliswaar toe leiden dat de overheidsinkomsten uit de heffing van griffierechten op peil blijven met de kosten van de rechtspraak. Maar doordat het stelsel ook bijdraagt aan een toename van het aantal problematische schuldsituaties en indirect leidt tot hogere uitgaven aan onder meer schuldhulpverlening en andere soorten hulpverlening is het maar de vraag hoe de extra inkomsten zich daartoe verhouden.

Kortom, door nu te kiezen voor een verhoging van de griffierechten schiet de overheid in eigen voet. De Haagse verkokering leidt bij Justitie tot een begroting die netjes op orde is maar andere departementen staan aan de lat om de ongewenste neveneffecten op te vangen. Van de Eerste Kamer als kamer van reflectie mag verwacht worden dat zij het hele speelveld overziet en deze voorzet affluit.

Dr. Nadja Jungmann is verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en werkt als organisatieadviseur op het terrein van schulden en invordering. Mr. Erica Schruer is advocaat in Rotterdam en expert op terrein van schuldhulpverlening.

REACTIES: 0